

Jan de Graaf

Geboren 1923

1950 – 1984 Leraar Installatietechniek

Zelf was hij leerling op de 3de Ambachtsschool in Amsterdam. Meester Groenhof - een van zijn docenten - zag wel wat in hem. "Ik deed ook mijn best zoals dat hoorde," zegt de Graaf daar zelf over. Na de Ambachtsschool volgde de de avondschool. Groenhof adviseerde om door te gaan en het VMTO (Voorbereidend Middelbaar Technisch Onderwijs) diploma te halen. Die opleiding duurde een jaar.

Het is oorlog 1940-1941. Intussen heeft hij ook de lascursus gevolgd en de Graaf heeft plannen om naar de lerarenopleiding te gaan. Toen hij 18 werd moest hij onderduiken. Drie jaar was hij van de aardbodem verdwenen. Na de oorlog gaat hij weer naar de 3de Ambachtsschool en vraagt of hij nog een jaar de avondschool mag volgen, omdat hij al die jaren niets aan zijn vak had kunnen doen. De directeur vindt het prachtig. Hij krijgt weer Groenhof, die hem naar de patroonsopleiding stuurde. De opleiding was al een half jaar aan de gang. Hij haalt twee van de drie diploma's; gas en water. Zijn verloofde tobt nogal met haar gezondheid en daarom vindt de Graaf het beter om naar het oosten van het land te verkassen. Hij solliciteert op scholen en probeert een loodgietersbedrijf over te nemen. Zo komt hij in Velp terecht. Ondertussen haalt hij zijn Middenstandsdiploma.

"In 1947 moest ik mijn laatste diploma; loodgieten nog halen. Ik was bij de oude loodgieter van wie ik de zaak had overgenomen, in de kost en sliep er op zolder. In 1948 trouwden we en gingen boven wonen. Het was na de oorlog en bepaald geen vetpot, maar we konden ons redden. Op een dag belde Groenhof op en vertelde dat er in Wageningen een leraar installatietechniek werd gevraagd. Ik zag het niet zo zitten, want ik had wel plezier in mijn bedrijf. Mijn vrouw vroeg: "Waarom ga je niet voor die akte studeren? Je kunt nooit weten." Ik sprak met Oonk, een collega van me, die in de aktecommissie zat. Hij stuurde me door naar meneer de Boer, de directeur van de Ambachtsschool. "Die weet er vast meer van." De Boer vroeg me het hemd van het lijf. Ik begreep er niets van. Tot de aap uit de mouw kwam. "Wilt u niet bij ons solliciteren, want wij willen die afdeling beginnen."

Loodgieter

Op bezoek bij Hamburger loodgieterij

En zo ben ik op de Boulevard terechtgekomen. Ik begon met koper, lood, zinkwerken en fitten. (klzf) Er zat natuurlijk veel meer. In het fitten zat ook het sanitair. Ze hebben nooit die naam loodgieter willen gebruiken. Men vond dat die naam een negatief imago had. Ik was het daar natuurlijk niet mee eens. Want als iemand een probleem heeft met de waterleiding of een lekke dakgoot, dan belt hij toch de loodgieter. Toen de naam Gawalo in zwang kwam voor de vakopleiding, werd onder druk van het leerlingstelsel klzf veranderd in Gawalo. Later werd dat weer veranderd in sanitaire techniek. Naderhand kwam daar de centrale verwarming weer bij en

toen werd het installatietechniek.

Met een klas voor het gashuisje op de binnenplaats

Het vak installatietechniek was een nieuwe opleiding toen ik hier aan de school kwam. Oude afdelingen waren nog halfjaarlijkse opleidingen. In twee jaar tijd hadden de leerlingen vier klassen doorlopen. Mijn afdeling was de eerste die een jaarlijkse opleiding van twee jaar kende. In die tijd waren er zo'n 800 leerlingen. De metaalafdeling was het grootst. Veel parallelklassen. Als jonge leraar werd je natuurlijk uitgeprobeerd door de ervaren leerlingen. De les was nog niet begonnen, of een van de leerlingen viel flauw. De rest stond er joelend omheen. "Achteruit," zei ik. "En haal een gauw een emmer water met een spons. Hij komt het snelste bij als hij een flinke pets water over zich heen krijgt." De emmer hoefde al niet meer, want hij stond direct weer op z'n benen.

Mijn eigen afdeling had helemaal geen materialen en gereedschappen. Ik ben begonnen in een deel van wat later keuken 113 zou worden. Een derde deel daarvan was mijn lokaal. Het was een houtdraaijerij geweest. De oude drijfriemen lagen er nog. Overal lag nog zaagsel. Door andere afdelingen van de school waren een stel werkbanken gemaakt. Pijpen aan elkaar gelast, een stuk hoekstaal erbij en een paar bankschroeven erop. Dat was alles. Er moest gereedschap komen. Uit gereedschapsboeken en mijn eigen kennis heb ik lijsten gemaakt met gereedschap. Meneer de Boer belde me op dat ik samen met hem en Buiskool van autotechniek naar Stokvis in Rotterdam gingen om naar gereedschap te kijken. Alles wat op mijn lijst stond werd gekocht. Alleen vroeg hij soms: "Zou dat een beetje meer of dat een beetje minder kunnen?" Dat vond ik prachtig. Maar voor ik alles binnen had, was het wel erg

klungelen.

Omgang en organisatie

Het omgaan met de jongens lag me. En het organiseren binnen en buiten de school. Ik bleef vaak over omdat ik ook avondschoon gaf. In de tussenliggende tijd gaf ik voor de aardigheid blokfluitles aan de jongens. Naast het werk binnen de school, heb ik in de afdeling van de Nederlandse eerste bond van leerkrachten bij het beroepsonderwijs en later bij de ABOP en in de vakgroep en in de contacten met de drie vakbonden met het technisch onderwijs veel werk voor verricht."

Regels

"Één zijn met de jongens, maar als het er op aan komt ben ik de baas. Dat was mijn stelregel en zo ben ik met de jongens omgegaan. Naast de regels in de school, had ik mijn eigen regels. Al de jongens het daar niet mee eens waren, konden ze erover praten. Ik ben altijd een voorstander geweest om je aan de regels te houden. Onder de Boer stond in het schoolreglement dat op de Boulevard, tussen de van Oldebarneveldtstraat en de Rietgrachtstraat mocht niet gerookt worden. Toen kwam het leerlingstelsel erbij. Leerlingen van het leerlingstelsel mochten wel roken en de andere leerlingen niet. Ik vond dat die regel moest worden afgeschaft, omdat je hem niet kon uitvoeren, maar kreeg het er niet door.

De Boer was een prima directeur. Als hij ongelijk had, kwam hij naar je toe, maakte een praatje en zei iets in de trant van: 'Je had wel gelijk', of: 'Ik trek mijn woorden terug.' Ik heb menige keer met hem in de clinch gelegen, maar toch konden we het goed met elkaar vinden. We hebben elkaar goed kunnen aanvullen."

Hoofdzaak of ondersteuning

Met de komst van de horecaopleiding is de nadruk op de techniek (harde vakken) achteruit gegaan. Dat vond ik jammer. Het hele technisch onderwijs is ontzettend achteruit gegaan. Naar mijn idee het ambachtsonderwijs ontspoort toen er niet technische leraren als directeur werden benoemd. Algemeen vormende vakken waren er ter ondersteuning en nu zijn ze hoofdzaak geworden. Nu zitten ze om vaklieden te springen en ze weten niet hoe ze eraan moeten komen.

Schitterend leven

In de voormalige houtdraaierij, die later keuken 113 zou worden.

"Ik heb er nooit spijt van gehad. Ik heb er bijna 34 jaar gewerkt en was 60 toen ik er mee ophield. Ik heb een schitterend leven gehad. Dat werd nog eens benadrukt tijdens de reünie (ter gelegenheid van..). Al die oud leerlingen met inspirator Martin Brok, die dat voor me georganiseerd hebben. Ik heb leerlingen opgeleid, die nu schitterende bedrijven hebben. Er zijn er ook, die klein zijn gebleven en ook een goed leven hebben. Ik ben blij dat ik daar een bijdrage aan heb kunnen leveren. Zo'n afscheid als ik heb gehad, heeft niemand gehad. Niet voor mij en niet na mij."